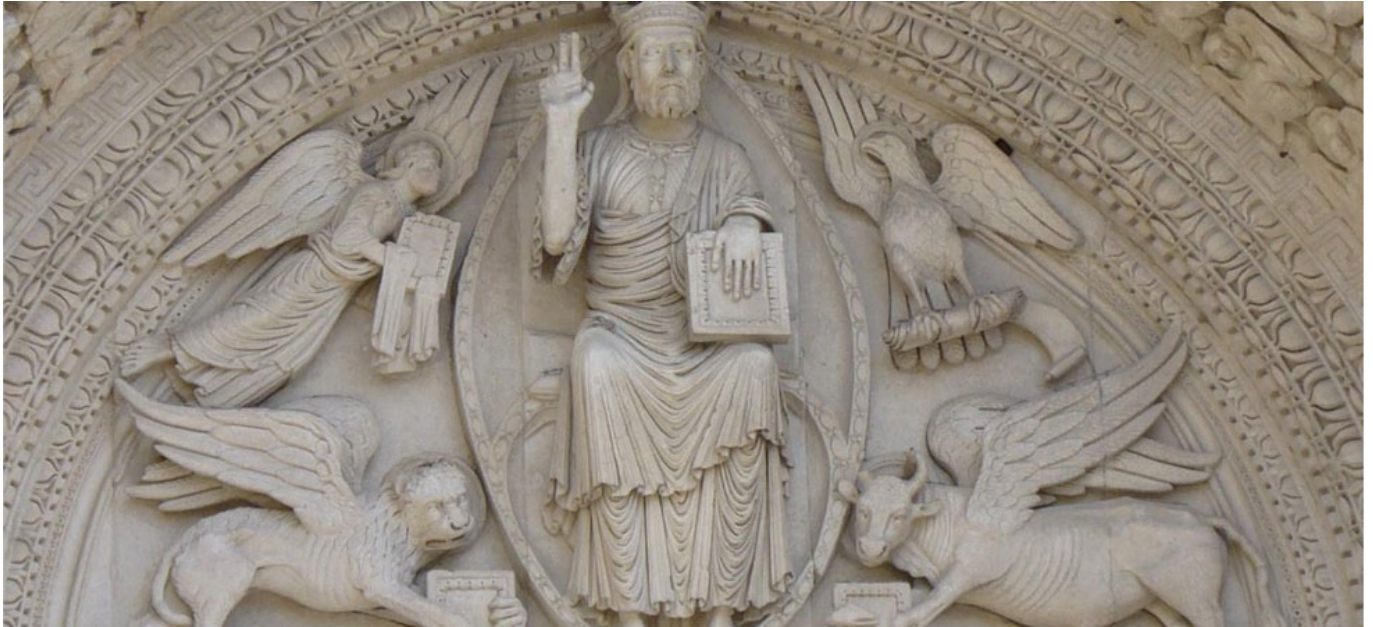


16 Νοεμβρίου 2014

Η συμβολική μορφή των ευαγγελιστών

[Πολιτισμός / Αρχαιολογία](#)

[Ναυσικά Πανσελήνου](#)



Ο συμβολισμός των τεσσάρων ευαγγελιστών με τα τέσσερα αποκαλυπτικά ζώα — άγγελο-άνθρωπο, λέοντα, μόσχο και αετό είναι πολύ παλιός και πηγάζει αφ' ενός από την Αποκάλυψη του Ιωάννη (δ', 6-8) και αφ' ετέρου από το όραμα του προφήτη Ιεζεκιήλ (Α', 5-10).



«Η δόξα του Χριστού», ανάγλυφο από την πρόσοψη του Γοθικού ναού του Αγίου Τροφίμου στην Αρλ της Γαλλίας, 1180.

Η σύνδεση αυτή των τεσσάρων ευαγγελιστών με τα τέσσερα ζώδια έγινε, με αφορμή τα παραπάνω κείμενα, από τους πατέρες της Εκκλησίας, οι οποίοι όμως πρότειναν διάφορες ερμηνείες αυτών των κειμένων. Ο πρώτος μεταξύ αυτών που ερμήνευσε το τετράμορφο χερουβείμ του οράματος του Ιεζεκιήλ ως προεικόνιση των τεσσάρων ευαγγελιστών ήταν ο επίσκοπος της Λυών Ειρηναίος, ο οποίος συνέδεσε τον άνθρωπο με το Ματθαίο, τον αετό με το Μάρκο, το μόσχο με το Λουκά και το λέοντα με τον Ιωάννη. Ακολουθήθηκε από τη Δύση, ενώ η Ανατολή συνδέθηκε με τις ερμηνείες του Ανδρέα Καισαρείας (γ614), του Αναστασίου Σιναΐτη (ηγούμενου της μονής Σινά, που πέθανε μετά το 700) και άλλων.

Επίσης στη Δύση, ο άγιος Ιερώνυμος σχολιάζοντας τον προφήτη Ιεζεκιήλ (PL 25, 15) προτείνει τον αετό για τον ευαγγελιστή Ιωάννη, το λέοντα για το Μάρκο, τον άνθρωπο για το Ματθαίο και το μόσχο για το Λουκά, και φαίνεται πως αυτό το κείμενο επηρέασε την εικονογράφηση των λατινικών ευαγγελίων. Στην Ανατολή η τάξη αυτή προτάθηκε από τον Επιφάνιο της Κύπρου (περ. 315-403) και ακολουθήθηκε πολύ στη μνημειακή ζωγραφική.



Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης - Αετός. Λεπτομέρεια αριστερού άκρου κεραίας Σταυρού τέμπλου του Ιερού Ναού Εισοδίων της Θεοτόκου Χαροκοπίου Ιωαννίνων, 18ος αιων.

Σε μια σύνοψη ιερών κειμένων του αγίου Αθανασίου, για τον οποίο σήμερα ξέρουμε ότι δεν είναι ο επίσκοπος Αλεξανδρείας, αλλά κάποιος που έζησε τον 6ο ή το 10ο αι., ο άγγελος-άνθρωπος συνδέεται με το Ματθαίο, ο αετός με τον Ιωάννη, ο μόσχος με το Μάρκο και ο λέων με το Λουκά.

Τέλος, ο επίσκοπος Ιππόλυτος της Ρώμης (τέλη 2ου-αρχές 3ου αι.) σε ένα σχόλιο του για το όραμα του Ιεζεκιήλ (Α', 5-10), που σώζεται σήμερα αποσπασματικά, συνδέει το Ματθαίο με το λέοντα, το Μάρκο με τον άγγελο-άνθρωπο, το Λουκά με το μόσχο και τον Ιωάννη με τον αετό.

<http://bitly.com/1ERx8NQ>